

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA] SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 8. septembrī¹

Lieta C-365/15

**Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen
pret
Hauptzollamt Bielefeld**

(Finanzgericht Düsseldorf (Diseldorfas Finanšu tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Muitas savienība un kopējais muitas tarifs — Ievedmuitas nodokļa atmaksa — Regulas, ar kuru nosaka antidempinga maksājumu, spēkā neesamība — Muitas kodeksa 241. panta spēkā esamība —
Muitas kodeksa piemērojamība — Pienākums maksāt procentus

1. Tā kā antidempinga maksājums, ko piemēro Ķīnas un Vjetnamas izcelsmes apavu importam, tika atcelts pēc tam, kad Tiesa bija atzinusi regulu, ar kuru uzliek šo maksājumu², par spēkā neesošu, Vācijas muitas administrācija atmaksāja importētājam uzņēmumam tā nepamatoti samaksāto summu. Tomēr šī administrācija atteicās pieskaitīt atmaksātajai summai procentus, kurus šis uzņēmums prasīja samaksāt no pamatsummas samaksas brīža.
2. Strīds starp importētāju un Vācijas muitas administrāciju ir jāizskata *Finanzgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Finanšu tiesa, Vācija), kas lūdz Tiesai prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā interpretēt šajā jomā piemērojamās Savienības tiesību normas.
3. Konkrēti, muitas administrācija atteicās samaksāt prasītos procentus, atsaucoties uz Kopienas Muitas kodeksa³ 241. pantu, aplūkojot to kopsakarā ar valsts tiesību normu, kurā procentu samaksa ir paredzēta tikai no brīža, kad ir celta prasība tiesā par to samaksu. Saskaņā ar Vācijas iestāžu viedokli abu šo tiesību normu piemērošana neļauj apmierināt importētāja prasījumu.
4. Tiesas pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts vispārējs princips, ka gadījumā, ja administrācijai ir jāatmaksā ienākumi, kurus tā ir saņēmusi, pārkāpjot Savienības tiesības, atmaksātajai summai ir jāuzrēķina attiecīgi procenti no nepamatotās samaksas brīža. Muitas kodeksa 241. pantā tomēr ir izslēgta (ar zināmām niansēm) procentu samaksa gadījumā, ja muitas iestādēm ir jāatmaksā ievedmuitas nodokļi.
5. Spriedze starp vispārējo noteikumu (par labu procentu samaksai) un speciālo normu (kas nepieļauj minēto samaksu) ir aplūkota daudzās prejudiciālā nolēmuma tiesvedībās, kurās uzdots jautājums par Muitas kodeksa 241. panta spēkā neesamību, jo tas, iespējams, nav saderīgs ar vispārējo Eiropas Savienības tiesību principu, kas noteikts Tiesas judikatūrā.

1 — Oriģinālvaloda – spāņu.

2 — Padomes 2006. gada 5. oktobra Regula (EK) Nr. 1472/2006, ar kuru uzliek galīgo antidempinga maksājumu un galīgi iekasē pagaidu maksājumu, ko piemēro tādu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Vjetnamas izcelsmes apavu importam, kuriem ir ādas virsa (OV 2006, L 275, 1. lpp.).

3 — Padomes 1992. gada 12. oktobra Regula (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (turpmāk tekstā – “Muitas kodekss”) (OV 1992, L 302, 1. lpp.).

6. Strīds attiecas uz vēl pirms vairākiem gadsimtiem uzsāktajām debatēm par likumiskajiem procentiem, proti, procentiem, kurus līgumslēdzējas puses nav paredzējušas līgumā, bet kuri ir noteikti *ex lege*. Senajam Pāvila grāmatas par procentiem fragmentam *Fiscus ex suis contractibus usuras non dat, sep ipse accipit*⁴, kas ir ietverts *Digesto*, šķiet, atbalss joprojām ir rodama tiesību aktos, kuros šī senā nošķiršana tiek piemērota atkarībā no tā, vai runa ir par valsts kases saistībām vai arī saistībām pret to.

I – Atbilstošās tiesību normas *Savienības tiesības*

Muitas kodekss

7. Saskaņā ar 236. panta 1. punktu:

“Ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļi ir jāatmaksā, ja tiek konstatēts, ka to maksāšanas brīdī šāda muitas nodokļu summa pēc likuma nav bijusi maksājama vai ka tā ieģrāmatota pretēji 220. panta 2. punktam.

[..]”

8. Saskaņā ar 241. pantu:

“Kompetento dienestu izdarītā iekasēto ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļu summas vai kredīta procentu vai nokavējuma procentu atmaksa nerada tām nekādus maksājuma procentus. Tomēr procentus maksā:

— ja lēmums apmierināt atmaksāšanas lūgumu nav izpildīts triju mēnešu laikā pēc lēmuma pieņemšanas dienas,

— ja to paredz attiecīgās valsts noteikumi.

[..]”

Regula Nr. 1472/2006

9. Saskaņā ar 1. panta 1. un 4. punktu:

“1. Ar šo tiek noteikts galīgais antidempinga maksājums apavu ar ādas vai mākslīgās ādas virsu importam, izņemot sporta apavus, apavus, kuru ražošanā izmantotas īpašas tehnoloģijas, čības un citus telpās valkājamos apavus, bērnu apavus un apavus ar aizsargplāksnīti purngalā, kuru izcelsmes valsts ir Ķīnas Tautas Republika un Vjetnama un kuri atbilst šādiem [kombinētās nomenklatūras] kodiem: [..]

[..]

4. Ja nav noteikts citādi, tad piemēro spēkā esošos noteikumus par muitas nodokļiem.”

4 — Valsts kase nemaksā procentus par saviem līgumiem, taču tos saņem; no: *Liber singularis de usuris*, Paulus, D.22.1.17.5. Jēdziens līgums šajā kontekstā nozīmē saistošas attiecības, kā par ko liecina pārējā Pāvila grāmatas teikuma daļa.

Vācijas tiesības:

Abgabenordnung (Vācijas Nodokļu likums, turpmāk tekstā – “AO”)

10. *Saskaņā ar 1. panta 1. un 3. punktu:*

“1. Šis likums ir piemērojams visiem nodokļiem, ieskaitot ar nodokļiem saistītus prasījumus pret valsti, kuri tiek regulēti Vācijas Federatīvās Republikas tiesībās vai Eiropas Savienības tiesībās, ciktāl tos pārvalda federālās finanšu iestādes vai atsevišķu zemju finanšu iestādes. Tas ir piemērojams, neskarot Eiropas Savienības tiesības [..]”

3. Šī likuma normas *mutatis mutandis* ir piemērojamas nodokļu blakus maksājumiem, neskarot Eiropas Savienības tiesības [..].”

11. *3. panta 3. un 4. punktā ir noteikts:*

“3. Ievedmuitas vai izvedmuitas nodokļi atbilstoši Muitas kodeksa 4. panta 10. un 11. punktam šī likuma izpratnē ir uzskatāmi par nodokļiem.

4. Nodokļu blakus maksājumi ir [..] procenti (233.–237. pants), [..] kā arī procenti Muitas kodeksa izpratnē [..].”

12. *37. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:*

“1. Prasījumi saistībā ar nodokļu attiecībām ir [..] atlīdzības prasījums atbilstoši 2. punktam [..].

2. Ja nodoklis [..] ir samaksāts vai atmaksāts bez tiesiska pamata, personai, kuras vārdā ir ticis veikts maksājums, pret maksājuma saņēmēju ir prasījums atlīdzināt samaksāto vai atmaksāto summu [..].”

13. *233. pantā ir noteikts:*

“Prasījumiem saistībā ar nodokļu parāda attiecībām (37. pants) procenti ir uzrēķināmi tikai tad, ja tas ir paredzēts likumā [..].”

14. *Saskaņā ar 236. panta 1. punktu:*

“1. Ja ar likumīgā spēkā stājušos tiesas nolēmumu vai, pamatojoties uz šādu nolēmumu, noteiktais nodoklis tiek samazināts vai tiek piešķirti prasījumi pret valsti saistībā ar nodokļiem, tad, neskarot 3. punktu, atlīdzināmajai summai vai šādu prasījumu summai ir uzrēķināmi procenti no *lis pendens* dienas līdz izmaksas dienai. [..]”

II – Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums

15. Laikposmā no 2006. līdz 2012. gadam *Wortmann KG Internationale Schuhproduktionen* (turpmāk tekstā – “*Wortmann*”) savā vārdā laida brīvā apgrozībā savu meitasuzņēmumu preces, kas tika uzglabātas muitas noliktavā. Runa bija par Ķīnas Tautas Republikas un Vjetnamas izcelsmes apaviem ar ādas virsu, kuru piegādātājs bija *Brosmann Footwear (HK) Ltd.* (turpmāk tekstā – “*Brosmann*”) un ražotājs – *Seasonable Footwear (Zhong Shan) Ltd.* (turpmāk tekstā – “*Seasonable*”).

16. *Hauptzollamt Bielefeld* (Bilefeldas Galvenā muitas pārvalde, Vācija) saskaņā ar Regulu Nr. 1472/2006 noteica *Wortmann* antidempinga maksājumu. Šī sabiedrība, pamatojoties uz divām lietām, kas tika izskatītas Tiesā (apelācijas sūdzības lietās C-247/10 P⁵ un C-249/10 P⁶), no 2010. gada 22. jūlija iesniedza vairākus pieteikumus atlīdzināt kopš 2006. gada veiktos antidempinga maksājumus.

17. Tiesa ar *Brosmann* spriedumu⁷ atcēla Regulu Nr. 1472/2006, “daļā, kas attiecas uz *Brosmann Footwear (HK) Ltd, Seasonable Footwear (Zhongshan) Ltd* [..]”.

18. Atbilstoši šim spriedumam Bilefeldas muitas iestāde ar 2013. gada 17. aprīļa lēmumu atlīdzināja *Wortmann* attiecīgos antidempinga maksājumus par 2007. gadu (EUR 61 895,49) un 2008. gadu (EUR 92 870,62).

19. 2013. gada 29. novembrī *Wortmann* par katru no atlīdzinātajām summām lūdza samaksāt procentus no antidempinga maksājuma veikšanas brīža. Administrācija šo lūgumu noraidīja, jo nebija izpildīti Muitas kodeksa 241. pantā paredzētie nosacījumi: piešķirtā atmaksa netika veikta ar trīs mēnešu nokavējumu, kā arī Vācijas tiesību aktos tiesības uz procentu atmaksu ir paredzētas tikai no brīža, kad par tiem tiek celta prasība tiesā.

20. *Finanzgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Finanšu tiesa, Vācija), kurā tika apstrīdēts atteikums samaksāt procentus, uzskata, ka saskaņā ar Muitas kodeksa 241. pantu principā tie nav jāmaksā, jo prasītāja prasījumi varēja tikt balstīti tikai uz valsts tiesību normām, kurās ir vienīgi atzītas tiesības lūgt samaksāt procentus saistībā ar nodokļu [maksāšanas] pienākumu no brīža, kad par to ir celta prasība tiesā (AO 233. un 236. pants).

21. Tomēr *Finanzgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Finanšu tiesa, Vācija) ir šaubas par to, vai šis atteikums ir saderīgs ar vispārējiem Savienības tiesību principiem, kas nostiprināti Tiesas judikatūrā, saskaņā ar kuru tiesības uz atmaksu attiecas ne tikai uz nepamatoti iekasētajiem nodokļiem, bet arī uz valstij samaksātajām summām vai summām, kuras tā ir ieturējusi, tiešā saistībā ar šiem nodokļiem. Konkrēti tas ietver arī tos zaudējumus, ko rada nespēja rīkoties ar naudas summu priekšlaicīgas nodokļa samaksas dēļ⁸. Tādējādi saskaņā ar Savienības tiesībām dalībvalstīm ir jāatmaksā nodokļi, kas ir iekasēti, pārkāpjot šīs tiesības, kā arī ir jāsamaksā procenti.

22. Šajā kontekstā Tiesai tiek uzdots šāds prejudiciālais jautājums:

“Vai Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 241. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, ievērojot Savienības tiesībās paredzēto efektivitātes principu, šajā pantā minētajās valsts tiesībās procentu uzrēķināšana atmaksātu ievadmuitas nodokļu summām no nodokļa samaksas brīža līdz atmaksājamo summu atmaksas brīdim ir jāparedz arī gadījumos, kad prasījums par atmaksu nav izvirzīts valsts tiesā?”

III – Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku apsvērumi

A – Tiesvedība

23. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā tika reģistrēts 2015. gada 14. jūlijā.

5 — Spriedums, 2012. gada 15. novembris, *Zhejiang Aokang Shoes/Padome* (EU:C:2012:710).

6 — Spriedums, 2012. gada 2. februāris, *Brosmann Footwear (HK) u.c./Padome* (C-249/10 P, turpmāk tekstā – “spriedums *Brosmann*”, EU:C:2012:53).

7 — Lieta *Brosmann Footwear (HK) u.c./Padome* (C-249/10 P, EU:C:2012:53).

8 — Spriedums, 2013. gada 18. aprīlis, *Irimie* (C-565/11, EU:C:2013:250), 20. un nākamie punkti.

24. Rakstveida apsvērumus Tiesas statūtu 23. panta otrajā daļā noteiktajā termiņā iesniedza *Wortmann*, Bilefeldas Muitas iestāde, Vācijas un Itālijas valdības un Eiropas Komisija.

25. Piemērojot Tiesas statūtu 24. panta otro daļu, Tiesa ļāva uzdod Padomei jautājumu, lūdzot uz to sniegt rakstveida atbildi un aicinot izklāstīt savu nostāju par Muitas kodeksa 241. panta spēkā esamību, aplūkojot to kopsakarā ar Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru no šīm tiesībām izriet princips, ka dalībvalstīm ir pienākums atmaksāt nodokļu summu, kas tika samaksāta, pārkāpjot Savienības tiesības, kā arī procentus⁹. Padome sniedza atbildi 2016. gada 2. maijā.

26. 2016. gada 13. maijā Komisija iesniedza attiecīgu dokumentāciju par Regulas (EEK) Nr. 1854/89¹⁰ izstrādes procedūru, lai tā tiktu paziņota lietas dalībniekiem un apspriesta tiesas sēdē, kā tas arī notika.

27. Paziņojot par šo tiesas sēdi, lietas dalībnieki saskaņā ar Tiesas Reglamenta 61. panta 2. punktu tika aicināti izteikt savus apsvērumus galvenokārt par iespēju Muitas kodeksa 241. pantu saskaņot ar Tiesas judikatūru, kas minēta Padomei nosūtītajā jautājumā, kā arī attiecīgā gadījumā – par šīs normas spēkā esamību.

28. 2016. gada 25. maijā notika tiesas sēde, kurā piedalījās *Wortmann*, Bilefeldas muitas iestāde, Vācijas valdība, Eiropas Komisija un Padome.

B – *Lietas dalībnieku apsvērumu kopsavilkums*

29. *Wortmann* uzskata, ka pienākums maksāt procentus, kas izriet no Regulas Nr. 1472/2006 atcelšanas ar spriedumu *Brosmann*, ir saistīts nevis ar Muitas kodeksa, bet tieši ar Savienības primāro tiesību piemērošanu, it īpaši, pirmkārt, ar Tiesas izstrādāto un nostiprināto vispārējo principu un, otrkārt, ar attiecīgā sprieduma interpretāciju kopsakarā ar LESD 266. pantu, no kura izriet tiesības uz visu to seku novēršanu, ko izraisījusi tiesību akta, kuru Tiesa ir atzinusi par prettiesisku, piemērošana ar *ex tunc* iedarbību.

30. *Wortmann* apgalvo, ka uz to ir tieši attiecināms spriedums *Brosmann*, ciktāl tā importē apavus, kurus piegādā tās piegādātāji *Brosmann* un *Seasonable*, un ka saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā nostiprināto lojālas sadarbības principu pilnībā ir jāatmaksā nepamatoti iekasētie antidempinga maksājumi, uz kuriem attiecas minētais spriedums, kā arī procenti, jo runa ir par Savienības pašas resursiem, kas tika iekasēti ar dalībvalstu muitas iestāžu starpniecību.

31. Visbeidzot *Wortmann* ierosina, ka Tiesai būtu jāsniedz tiesai *a quo* atbilde, ka Muitas kodeksa 241. pants nav piemērojams un ka importētājam, kurš veicis antidempinga maksājumus, pamatojoties uz Tiesas atceltu regulu, ir tiesības uz samaksātās summas atmaksu, kā arī attiecīgo procentu samaksu no maksājumu veikšanas brīža līdz to pilnīgai atmaksai. Ja Tiesa uzskatītu, ka ir jāpiemēro Muitas kodeksa 241. pants, *Wortmann* ierosina to interpretēt tādējādi, ka valsts tiesībās, uz kurām ir atsauce šajā pantā, ir jāparedz procentu par atmaksājamiem ievadmuitas nodokļiem samaksa arī tad, ja prasība valsts tiesā nav tikusi celta.

32. Bilefeldas muitas iestāde, Vācijas valdība un Komisija uzskata, ka neviens no abiem Muitas kodeksa 241. pantā minētajiem izņēmumiem pamatlietā nav izpildīts. Šī Savienības tiesību norma izslēdz efektivitātes principa piemērošanu, lai arī dalībvalstīm ir piešķirtas tiesības noteikt atšķirīgu režīmu kā izņēmumu no vispārējā noteikuma par procentu samaksas pienākuma neesamību.

9 — 2016. gada 6. aprīļa paziņojums.

10 — Padomes 1989. gada 14. jūnija Regula par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļu iegrāmatošanu un par šo nodokļu, kas izriet no muitas parāda, samaksas nosacījumiem (OV 1989, L 186, 1. lpp.).

33. It īpaši Bīlefeldas muitas iestāde uzskata, ka Muitas kodeksa 241. pantu nevar interpretēt tādējādi, ka valsts tiesībās, uz kurām tajā ir izdarīta atsauce, noteikti ir jāparedz procentu samaksa par summām, kas atmaksātas kā nepamatoti ievadmuitas nodokļi.

34. Vācijas valdība pauž apgalvojumu, kas ir līdzīgs Bīlefeldas muitas iestādes sniegtajam, turklāt tā norāda, ka noraidošu atbildi uz prejudiciālo jautājumu pamato šādi iemesli:

- jaunajā Muitas kodeksā¹¹ ir svītrots izņēmums attiecībā uz iespējamām valsts tiesību aktos noteiktajām normām, kas it īpaši ierobežojot iespēju saņemt procentus atmaksas gadījumā;
- procentu samaksas izņēmums saskaņā ar Muitas kodeksa 241. pantu ir pamatots ar sākotnējo muitas nodokļu aprēķināšanas mehānismu, kas nodrošina tūlītēju preču pieejamību to izmantošanai komercdarījumos.

35. Itālijas valdība uzskata, ka par jebkādu nepamatoti saņemto ienākumu atmaksu iepriekš ir jāceļ prasība, tādējādi procenti var tikt uzrēķināti tikai no tās celšanas brīža. Valsts tiesību norma, kurā tas ir noteikts, nav pretrunā Savienības tiesībām. Tiesas judikatūra lietās *Littlewood Retail* u.c. un *Irimie*¹² nav piemērojama izskatāmajā lietā, jo tajā runa ir par antidempinga maksājumiem, kuri ir maksājami, piemērojot Padomes regulu, kas to maksāšanas brīdī bija pilnībā spēkā esoša un iedarbīga, un ko vēlāk atcēla Tiesa. Tā piebilst, ka, lai pārbaudītu, vai spriedums *Brosmann* bija piemērojams *Wortmann*, Vācijas iestādēm bija jāizvērtē šī uzņēmuma īpašie apstākļi un tādēļ pieteikums par samaksāto nodokļu atmaksu radīja tiesības uz atmaksu.

36. Visbeidzot, Itālijas valdība uzsver, ka pārkāpumā, kas rada tiesības uz atmaksu šajā lietā, neesot vainojamas dalībvalstis, bet Savienības iestādes. Tāpēc gadījumā, ja Tiesa nolemtu piemērot judikatūru, kas izriet no lietas *Irimie*¹³, tā ierosina tai nospriest, ka attiecīgā dalībvalsts var vērsties pret atbildīgo Eiropas Savienības iestādi, prasot atlīdzināt tai radušos papildu izdevumus.

37. Komisija papildus iepriekš minētajiem argumentiem piebilst, ka kompensācijas procenti ir jānošķir no nokavējuma procentiem, kā arī ir jāņem vērā nepamatotas iedzīvošanās aizliegums. Tā norāda, ka judikatūra attiecībā uz tiesībām pieprasīt procentus¹⁴ tika izstrādāta lietās, kurās valsts tiesiskais regulējums nebija saderīgs ar Savienības tiesībām, turklāt prasītāji bija pierādījuši tiem nodarīto kaitējumu. Lai šajā lietā noteiktu atbilstošos kompensācijas procentus, personai, kas tos lūdz tos samaksāt, ir jāsniedz konkrēti pierādījumi par tai radīto kaitējumu.

38. Pakārtoti Komisija apgalvo, ka *Wortmann* nevar atsaukties uz LESD 266. pantu, lai pamatotu savus prasījumus, jo a) tā nepiedalījās tiesvedībā Savienības tiesās, kuras rezultātā tika pasludināts spriedums *Brosmann*, un b) saskaņā ar LESD 266. pantu maksājami nokavējuma procenti esot uzrēķināmi tikai no minētā sprieduma pasludināšanas brīža. Turklāt kompensācijas procentu samaksa esot jāpieprasa, ceļot prasību par ārpuslīgumisko atbildību pret Padoimi un Komisiju.

11 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulas (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp.), 116. panta 6. punkts.

12 — Spriedumi, 2012. gada 19. jūlijs, *Littlewoods Retail* u.c. (C-591/10, EU:C:2012:478), un 2013. gada 18. aprīlis, *Irimie* (C-565/11, EU:C:2013:250).

13 — Spriedums, 2013. gada 18. aprīlis (C-565/11, EU:C:2013:250).

14 — Spriedumi, 2001. gada 8. marts, *Metallgesellschaft* u.c. (C-397/98 un C-410/98, EU:C:2001:134), 83. un 87.–95. punkts; 2006. gada 12. decembris, *Test Claimant in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774), 197.–220. punkts; 2012. gada 19. jūlijs, *Littlewoods Retail* u.c. (C-591/10, EU:C:2012:478), 22.–34. punkts, un 2013. gada 18. aprīlis, *Irimie* (C-565/11, EU:C:2013:250), 16.–29. punkts.

39. Saistībā ar iespējamo augstāka juridiska spēka tiesību normu pārkāpumu ar Muitas kodeksa 241. pantu¹⁵ Komisija norāda, ka valsts tiesa nav apstrīdējusi pēdējā minētā spēkā esamību. Turklāt tā uzskata, ka Savienības likumdevējam ir rīcības brīvība, kas netika pārsniegta, jo neatzīt tiesības saņemt procentus par pārmaksātajām summām nozīmē taisnīgu līdzsvaru: importētājs gūst labumu no tūlītējas preču pieejamības, un par to tas piekrīt nesaņemt procentus par iespējamām pārmaksātajām summām.

40. Komisijas skatījumā, ja Tiesa nolemtu, ka par atmaksāto summu ir jāmaksā procenti, būtu jāņem vērā, ka: a) lai iegūtu tiesības uz kompensācijas procentu samaksu, ir jāsniedz pierādījumi faktiskajam kaitējumam vai zaudējumiem, kas šajā lietā nav radušies, jo importētājs atbilstoši sistēmai antidempinga maksājuma summu pārnes uz pircēju, b) atbildētāja administrācija varētu celt iebildumu par importētāja nepamatotu iedzīvošanos¹⁶ un, c) tā kā nav Savienības noteikumu, valsts tiesību aktos ir jāatrisina visi papildu jautājumi saistībā ar nepamatoto ieņēmumu atmaksu, tostarp procentu samaksu, to veidu un aprēķināšanas termiņiem.

41. Visbeidzot, Komisija uzskata, ka Muitas kodeksa 241. pantā ir izslēgta kompensācijas procentu samaksa par nepamatotiem antidempinga maksājumiem, ja vien valsts tiesību aktos nav paredzētas šādas tiesības. Minētajos valsts tiesību aktos nav noteikti jābūt paredzētam pienākumam maksāt procentus par atmaksājamiem ievaduitas nodokļiem laikposmā no šo nodokļu samaksas brīža līdz to atmaksas brīdim, ja iepriekš nav celta prasība tiesā.

42. Padome aizstāv Muitas kodeksa 241. panta spēkā esamību, balstoties uz tā izstrādes norisi. Tā norāda, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētā Tiesas judikatūra nav piemērojama šai lietai, ciktāl tajā ir aplūkotas situācijas, kuras nereglamentē Savienības tiesības. Gluži pretēji, šajā tiesvedībā pastāv tieša tiesību norma par procentu samaksu – Muitas kodeksa 241. pants, kas atspoguļo līdzsvaru, ko Savienības likumdevējs ir vēlējies saglabāt starp muitas iestādēm un importētājiem. Pakārtoti tā ierosina šo 241. pantu interpretēt saskaņā ar primārajiem tiesību aktiem, lai secinātu, ka valsts tiesību aktos ir jāparedz šāda procentu samaksa.

IV – Vērtējums

43. Vispirms ir jāklieš šaubas par saikni starp Muitas kodeksu un šo strīdu. Pirmkārt, Regulā Nr. 1472/2006, nosakot antidempinga maksājumus par apavu importu, ir skaidra atsauce uz šo kodeksu¹⁷. Otrkārt, antidempinga maksājumu veikšanas mehānisms būtībā ir balstīts uz muitas nodokļa samaksas struktūru¹⁸ tādējādi, ka, lai arī tie atšķiras no muitas nodokļiem, faktiski uz tiem nevar neattiecināt Muitas kodeksu¹⁹.

44. Turklāt uzskatu, ka šis jautājums ir netieši atrisināts Tiesas judikatūrā²⁰, saskaņā ar kuru Muitas kodeksā ir sniegta pamatnostādne par antidempinga maksājumu atmaksu.

15 — Tiesas sēdē Komisija izvirzīja argumentu par labu Muitas kodeksa 241. panta spēkā esamībai, atsaucoties uz tā izstrādi un nosacījumiem, ar kādiem, pēc tās domām, rodas pienākums maksāt procentus, tostarp nepieciešamība pierādīt kaitējumu. Visbeidzot, tā piekrita, ka šo pantu esot iespējams interpretēt saskaņā ar Savienības tiesībām.

16 — Spriedums, 1983. gada 9. novembris (199/82, EU:C:1983:318), 13. punkts.

17 — Skat. Regulas Nr. 1472/2006 1. panta 4. punktu, minēts šo secinājumu 9. punktā.

18 — Konkrētajā gadījumā saskaņā ar Regulu Nr. 1472/2006 iekasētie nodokļi tika noteikti kā procentuāla daļa no tarifa. Tādējādi pirms to samaksas preces muitas vērtībai tiek piemērota attiecīga likme, lai noteiktu summu. Vēlāk šai tarifa summai tika pieskaitīta procentuālā daļa, kas atbilst antidempinga maksājumam (Regulas Nr. 1472/2006 1. panta 3. punkts).

19 — Antidempinga maksājumi oficiāli ir saglabāts muitas vienotās kodifikācijas nomenklatūrā, pievienojot kombinētās nomenklatūras kodiem četras burtciparu zīmes (papildu *Taric* kods). Padomes 1987. gada 23. jūlija Regulā (EEK) Nr. 2658/87 par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV 1987, L 256, 1. lpp.) ir atsauce uz tā sauktajām "*Taric* apakšpozīcijām" un II pielikumu, kura 4. punktā ir minēti antidempinga maksājumi.

20 — Šajā ziņā skat. spriedumus, 2007. gada 27. septembris, *Ikea Wholesale* (C-351/04, EU:C:2007:547); 2012. gada 14. jūnijs, *CIVAD* (C-533/10, EU:C:2012:347), un 2016. gada 4. februāris, *C & J Clark International* (C-659/13 un C-34/14, EU:C:2016:74). Šajās lietās Tiesa ir uzskatījusi, ka antidempinga maksājumi, kas tika veikti atbilstoši par spēkā neesošu atzītai regulai, nebija maksājami pēc likuma Muitas kodeksa 236. panta 1. punkta izpratnē un ka ir jāinterpretē minētā kodeksa 236. panta 2. punkts, jo tas ir atbilstīgs, lai noskaidrotu, vai bija jāveic atmaksa.

45. Šajā gadījumā Tiesai saistībā ar Muitas kodeksa 241. panta piemērošanu ir trīs iespējas. Pirmā iespēja izrietētu no “lineāras” interpretācijas, priekšroku dodot vispārējam noteikumam (proti, procentu maksāšana tiktu noraidīta), jo nav izpildīts neviens no diviem minētajā pantā paredzētajiem izņēmumiem. Otrā iespēja būtu atzīt, ka, tieši ņemot vērā aizliegumu papildus pamatsummai maksāt procentus, šajā tiesību normā iekļautais noteikums nav saderīgs ar Savienības tiesību pamatprincipu un tādējādi nav spēkā. Trešā iespēja būtu niansēta Muitas kodeksa 241. panta interpretācija, izslēdzot no tā piemērošanas jomas tādus faktiskos apstākļus kā šajā lietā aplūkoti, kad antidempinga maksājums tiek atmaksāts pēc tiesību akta, ar kuru tas tika noteikts, atzīšanas par spēkā neesošu.

46. Turpinājumā izklāstīto iemeslu dēļ uzskatu, ka šīs lietas apstākļos vispiemērotākā ir trešā iespēja. Muitas kodeksa 241. pants reglamentē “parastās” situācijas, kurās maksājums (tostarp antidempinga maksājums) tiek atcelts kļūdu saistībā ar atsevišķu muitas parāda elementu precizēšanu dēļ²¹. Tomēr neuzskatu, ka tajā ir ietverti gadījumi, kuros importētāju nepamatoti veiktie maksājumi tiek atmaksāti pēc tam, kad regula, ar ko tika noteikts pienākums veikt šos maksājumus, ir tikusi atzīta par spēkā neesošu.

47. Lai konstatētu vispārējā noteikuma pamatā esošos iemeslus (kas ir pretrunā procentu samaksai, veicot muitas nodokļu atmaksu), man šķiet, ka ir lietderīgi pievērst uzmanību normas izstrādes gaitai, ņemot vērā Komisijas iesniegto dokumentāciju, kas tika apspriesta tiesas sēdē.

48. Saskaņā ar šo dokumentāciju var pierādīt, ka Muitas kodeksa 241. panta pamatā ir Regulas (EEK) Nr. 1430/79²² 17.a pants, kas ir ticis iekļauts ar Regulas Nr. 1854/89 25. panta 3. punktu. Šīs pēdējās minētās regulas preambulas sestajā apsvērumā saskaņā ar projektu, ko ir izstrādājusi Padomes ekonomikas jautājumu darba grupa 1986. gada 11. un 12. marta sesijās, bija ietverti divi teikumi, kas tika atcelti ar Padomes, kas pieņēma galīgo redakciju, 1988. gada 28. novembra *corrigendum*²³. Tādējādi, lai arī šie teikumi tika svītroti, ir secināms, ka noteikuma mērķis bija izveidot zināmu simetriju starp uzņēmēju un muitas pārvaldes situāciju attiecībā uz procentu samaksu, kad sākotnējais maksājums vēlāk tā vai citādi tika grozīts kļūdu dēļ, kas varēja rasties, ņemot vērā atmuitošanas sistēmas ātro darbību.

49. Šī apsvēruma redakcija, kas atklāj patieso tiesību normas nozīmi, nodrošina saprātīgu līdzsvaru starp iesaistītajām pusēm. Muitas parāda sākotnējās noteikšanas procedūras norises pamats ir tik trausls, ka tas pamato, ka, ja ir jāveic labojumi *a posteriori* gan pārmaksas, gan nepilnīgas samaksas dēļ, nedz administrācijai, nedz nodokļu maksātājam parasti nav pienākuma maksāt procentus par (īsu) starpposmu.

50. Pati Komisija atzīst, ka dažos gadījumos muitas iestāde nepārbauda preces pirms to atlaišanas un tikai vēlāk veic importa tiesiskuma pārbaudi. Ja šajā vēlākajā brīdī tiek noteikts jauns maksājums, no tā var izrietēt gan tas, ka importētājam ir jāsamaksā līdz tam brīdim vēl nesamaksātā summa (sākotnējais nepietiekamais aprēķins), gan tas, ka administrācijai ir jāatmaksā pārmaksātā summa, abos gadījumos – bez procentiem.

21 — Tiesas sēdē Komisija tās kvalificēja kā “tehniskos trūkumus”.

22 — Padomes 1979. gada 2. jūlija Regula par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa atmaksu vai atbrīvošanu no tiem (OV 1979, L 175, 1. lpp.).

23 — Šajā apsvērumā, kurā izceļu svītrotās frāzes, bija norādīts: “ņemot vērā pastāvīgu komerciālo darījumu attīstību un nepieciešamību pēc iespējas ātrāk atbrīvot preces, muitas dienesta pārbaudes metodes ir noteiktas tādējādi, ka minētais dienests pārbauda preces, pirms tām tiek piešķirta atlaišana, tikai ļoti ierobežotā skaitā gadījumos; tā kā tādējādi importa un eksporta tiesiskuma pārbaude tiek atlikta un vairumā gadījumā runa ir par grāmatvedības pārbaudi, kas var izraisīt *a posteriori* papildu nodokļa summas samaksu; tā kā *personai, kurai ir pienākums samaksāt šo summu, nav jācieš iespējamās šādu muitas dienestu pārbaūžu metožu izraisītās sekas un šāda a posteriori iekasēšana nevar izraisīt to, ka ir jāmaksā procenti muitas iestādei; tā kā minētā pārbaude a posteriori var izraisīt arī pārmaksāto nodokļu summu atmaksu; tā kā pārmaksāto nodokļu summa tiek aprēķināta, izmantojot par pamatu nodokļa uzlikšanas elementus, kurus ir deklarējusi attiecīgā persona, un tā kā tā varēja rīkoties ar precēm daudz ātrāk nekā tad, ja tās tiktu pārbaudītas pirms atlaišanas piešķiršanas; tā kā šāda atmaksā tādējādi nevar radīt arī procentu maksājumu muitas iestādei.”*

51. Šis līdzsvarotais princips, kas attiecas uz preču parasto atmuitošanas norisi saīsinātā termiņā, ir noteikts Muitas kodeksā, iekļaujot to 241. pantā paredzētajā vispārējā noteikumā un citā tiesību normā. Konkrēti, 232. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka parādnieks maksā nokavējuma procentus, ja tas nav samaksājis nodokļu summu noteiktajā termiņā (norādīts Muitas kodeksa 222. panta 1. punktā)²⁴, kas ir otra puse vispārējam atbrīvojumam muitas iestādei maksāt procentus saskaņā ar Muitas kodeksa 241. pantu²⁵.

52. Šajā kontekstā atbrīvojums maksāt procentus ir abpusējs (administrācija un saimnieciskās darbības subjekti) un ir pamatots, ņemot vērā *parastos* apstākļus attiecībā uz to elementu piemērošanu, kas vajadzīgi, lai samaksātu muitas parādu, netieši pieņemot, ka nav apspriestas atbilstošās tiesību normas, kas to regulē, bet tikai skaitliskais apmērs vai daži konkrēti apstākļi attiecībā uz šiem elementiem vai veikto aprēķinu²⁶.

53. Šajos gadījumos paredzēto noteikumu nevar tieši piemērot citiem gadījumiem, kuri nav saistīti ar atmuitošanas ātrumu, nedz arī katra maksājuma atsevišķiem parametriem, turpretī tas ir piemērojams gadījumos, kuriem ir saistība ar regulas, ar ko ir tikuši noteikti antidempinga maksājumi, spēkā esamību. Šajā pēdējā minētajā gadījumā, manuprāt, tiesības gan uz nepamatoti samaksāto summu, gan uz procentu atmaksu tieši izriet no regulas, ar ko ir tikuši noteikti antidempinga maksājumi, atzīšanas par spēkā neesošu. Šie pēdējie minētie zaudē savu juridisko pamatu tādējādi, ka ar tiem uzliktie pienākumi zaudē likumīgu “pamatu” un saistībā ar tiem samaksātās summas ir jāatmaksā tiem, kas tās bija samaksājuši.

54. Pirms turpinu [izklāstu], uzskatu, ka ir jāatsaucas uz Tiesas judikatūru par to summu atmaksāšanu, kuras valstu administrācijas (arī muitas) ir nepamatoti iekasējušas, pārkāpjot Savienības tiesības. Šī pārskata beigās ierosināšu sniegt iesniedzējtiesai tādu atbildi, kas būs noderīga tās galīgā nolēmuma pieņemšanā²⁷.

55. Spriedumos *Metallgesellschaft u.c.* un *Test Claimant in the FII Group Litigation*²⁸ tika aplūkota nepamatoti samaksātu nodokļu atmaksa, procesuālās autonomijas principa piemērošana un procentu atmaksa kā blakusprasība²⁹. Konkrēti, otrajā minētajā spriedumā Tiesa apstiprināja, ka, “ja dalībvalsts iekasē nodokļus, pārkāpjot Kopienas tiesības, attiecīgajām personām ir tiesības ne tikai uz prettiesiski iekasētā nodokļa atmaksu, bet arī uz šajā valstī tiešā sakarā ar šo nodokli samaksāto summu vai tās ieturēto summu atmaksu. [...] Tas ietver arī tos zaudējumus, ko rada nespēja rīkoties ar naudas summu priekšlaicīgas nodokļa samaksas dēļ”³⁰. Kompensācija par naudas nepieejamību tātad ir noteikta kā papildu pienākums pamatparāda atmaksai.

24 — 2011. gada 31. marta spriedumā *Aurubis Baltija* (C-546/09, EU:C:2011:199) Tiesa ir lēmusi, ka “[...] Kopienas Muitas kodeksa [...] 232. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nokavējuma procenti par piedzenamo muitas nodokļu summu saskaņā ar šo noteikumu ir iekasējami tikai par laikposmu pēc minētās summas maksājuma termiņa beigām”.

25 — Šis pats līdzsvars ir saglabāts jaunajā Muitas kodeksā (Regula Nr. 952/2013, 114. pants (ar ko reglamentē muitas parāda procentus) un 116. panta 6. punkts (kas attiecas uz procentiem ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļu atmaksas vai atļaušanas gadījumā)).

26 — Tiesas sēdē Komisija kā piemēru minēja kļūdas preču muitas klasificēšanā, apgrozībā laisto preču daudzumā vai samaksāto muitas nodokļu likmēs.

27 — Tiesai ir “no visiem valsts tiesas sniegtajiem elementiem, un it īpaši no lēmuma par lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu pamatojuma, jānosaka Kopienas tiesību elementi, kuri ir jāinterpretē – vai attiecīgā gadījumā ir jānovērtē to spēkā esamība –, ņemot vērā strīda priekšmetu” (spriedums, 1978. gada 29. novembris, *Redmond* (83/78, EU:C:1978:214), 26. punkts).

28 — Spriedumi, 2001. gada 8. marts, *Metallgesellschaft u.c.* (C-397/98 un C-410/98, EU:C:2001:134), un 2006. gada 12. decembris, *Test Claimant in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774). Abi šie spriedumi attiecas uz iespējamo brīvības veikt uzņēmējdarbību un kapitāla aprites brīvības pārkāpumu atšķirīgas attieksmes nodokļu jomā dēļ saistībā ar dividenžu sadalījumu starp mātesuzņēmumiem un meitasuzņēmumiem atkarībā no tā, vai tie bija rezidenti vai nerezidenti.

29 — Lietuvai, kurā pasludināts 2001. gada 8. marta spriedums *Metallgesellschaft u.c.* (C-397/98 un C-410/98, EU:C:2001:134), piemīt īpatnība, ka pienākumam maksāt procentus nav papildu raksturs, bet runa ir par prasītāju prasījumiem pamattiesvedībā.

30 — Spriedums, 2006. gada 12. decembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774), 205. punkts.

56. Spriedumā *Littlewoods Retail* u.c.³¹, kas pasludināts saistībā ar pārmaksātā nodokļa (PVN) atlīdzināšanu nodokļu maksātājam, jo netika ievērotas Savienības tiesības, ir atkārtota iepriekšējā judikatūra attiecībā uz tiesībām saņemt gan nepamatoti iekasēto nodokļa atmaksu, gan naudas nepieejamības dēļ nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu. Tā piebilst, ka “no šīs judikatūras izriet, ka dalībvalstīm noteiktā pamatpienākuma atmaksāt kopā ar procentiem tās nodokļu summas, kas iekasētas, pārkāpjot Savienības tiesības, pamatā ir tieši šīs pēdējās minētās tiesības”³².

57. Spriedumā *Zuckerfabrik Jülich* u.c.³³, kas pasludināts prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā saistībā ar spēkā neesamību, par spēkā neesošu tika atzīta Regula Nr. 1193/2009³⁴, ciktāl tajā izmantotā aprēķina metode bija pretrunā Padomes 2001. gada 19. jūnija Pamatregulai (EK) Nr. 1260/2001 par cukura tirgu kopīgo organizāciju (OV 2001, L 178, 1. lpp.). Tādējādi Tiesa secināja, ka bija jāatmaksā par cukura ražošanu nepamatoti samaksātās summas un, atsaucoties uz savu agrāko judikatūru, nosprieda, ka “attiecīgajām personām, kam ir tiesības uz to summu atmaksu, kuras ir nepamatoti samaksātas [..], kas ir noteikt[as] atbilstoši spēkā neesošai regulai, ir tiesības saņemt arī ar šīm summām saistīto procentu samaksu”³⁵.

58. Visbeidzot spriedumā *Irimie*³⁶, atzīstot, ka ar LESD 110. pantu nav saderīgi valsts tiesību akti, ar ko izveido nodokli par piesārņojumu saistībā ar automašīnu importu no citas dalībvalsts, tika ievērots iepriekšējos spriedumos noteiktais³⁷ un pēc sprieduma *Test Claimant in the FII Group Litigation*³⁸ 205. punkta minēšanas ir apstiprināts, ka “dalībvalstīm noteiktā pienākuma principa kompensēt kopā ar procentiem tās nodokļu summas, kas iekasētas, pārkāpjot Savienības tiesības, pamatā ir tieši šīs pēdējās minētās tiesības”³⁹.

59. Tādējādi Tiesas judikatūrā ir pasludināts Savienības tiesību princips, saskaņā ar kuru nepamatoti samaksāto ieņēmumu atmaksu, kas izriet no šīm tiesībām pretējām normām, attiecas ne tikai uz nepamatoti samaksātajām summām, bet arī uz procentiem par tām, sākot no nepamatotās samaksas brīža. Iepriekš minētajos spriedumos ir viens kopīgs elements, proti, maksāšanas pienākums ir noteikts valsts (spriedums *Irimie*)⁴⁰ vai Savienības tiesību normā (spriedums *Zuckerfabrik Jülich* u.c.)⁴¹, kas vēlāk ir tikusi atzīta par nepiemērojamu vai spēkā neesošu, jo ar to ir pārkāptas Savienības tiesības.

60. No šī viedokļa raugoties, gan pamatsummas atmaksu, gan procentu samaksu, nenošķirot abus jēdzienus, izriet no Savienības tiesību pārākuma, kurās (izņemot ārkārtas gadījumus un neskarot noteiktus ierobežojumus laikā) nav atļauts atstāt spēkā tādu ar Savienības tiesībām nesaderīgu normu iedarbību, kas ar Tiesas spriedumu ir tikušas atzītas par spēkā neesošām vai nepiemērojamām. It īpaši, kad runa ir par Savienības tiesību aktiem, LESD 264. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka, ja tiek apmierināta prasība par tiesību akta atcelšanu, attiecīgais tiesību akts tiek atzīts par spēkā neesošu. No šī pieņēmuma izriet, ka saskaņā ar *a sensu contrario* apstiprinājumu šī panta otrajā daļā “sekas, kuras ir izraisījis par spēkā neesošu atzītais akts”, principā nevar tikt saglabātas.

31 — Spriedums, 2012. gada 19. jūlijs (C-591/10, EU:C:2012:478).

32 — Turpat, 26. punkts.

33 — Spriedums, 2012. gada 27. septembris (C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2012:591).

34 — Ar to tika noteikti ražošanas maksājumi cukura nozarē 2002./2003., 2003./2004., 2004./2005. un 2005./2006. tirdzniecības gadam (OV 2009, L 321, 1. lpp.).

35 — Rezolutīvās daļas 3. punkts.

36 — Spriedums, 2013. gada 18. aprīlis (C-565/11, EU:C:2013:250).

37 — Turpat, 28. punkts. Šajā ziņā Tiesa atkārtoti norāda, ka “šis zaudējums ir atkarīgs tostarp no nepamatoti, pārkāpjot Savienības tiesības, samaksātās summas nepieejamības ilguma un tādējādi principā pastāv laikposmā no attiecīgā nodokļa nepamatotās samaksāšanas dienas līdz tā atmaksas dienai”.

38 — Spriedums, 2006. gada 12. decembris, *Test Claimants in the FII Group Litigation* (C-446/04, EU:C:2006:774).

39 — Spriedums *Irimie*, 2013. gada 18. aprīlis (C-565/11, EU:C:2013:250), 22. punkts.

40 — Spriedums, 2013. gada 18. aprīlis (C-565/11, EU:C:2013:250).

41 — Spriedums, 2012. gada 27. septembris (C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2012:591).

61. Šajā debašu brīdī ir jāaplūko LESD 266. pants, kuru *Wortmann* min kā savas prasības pamatu, ciktāl Savienības iestādēm, kas ir pieņēmušas atcelto aktu (šajā lietā Regulu Nr. 1472/2006, uz kuru attiecas spriedums *Brosmann*), ir jāveic “vajadzīgie pasākumi, lai izpildītu [...] spriedumu”.

62. Komisija uzskata, ka *Wortmann* nav tiesību balstīties uz spriedumu, kas pasludināts tiesvedībā, kurā tā nav piedalījusies, it īpaši tāpēc, ka Regula Nr. 1472/2006 tika atzīta par spēkā neesošu, “ciktāl tā skar” uzņēmumus prasītājus. Šajā gadījumā šis iebildums varētu būt pieņemams, ja sprieduma izpildes posmā *Wortmann* vēlētos tikt pieaicināts Savienības iestādē, kas bija pieņēmusi šo regulu. Turpretī tas tā nav attiecībā uz minētā uzņēmuma spēju atsaukties uz spriedumu *Brosmann* valsts iestādēs, jo *Wortmann* ir cieša saikne ar Regulu Nr. 1472/2006 un ar strīdu, kurā tā tika atzīta par spēkā neesošu, jo tā bija *Brosmann* un *Seasonable* eksportēto apavu, par kuriem bija jāmaksā antidempinga maksājums, importētāja un tai pašai tas bija jāmaksā.

63. Tieši tāpēc, ka tā bija skartais saimnieciskās darbības subjekts, kas var gūt labumu no Regulas Nr. 1472/2006 atcelšanas, Vācijas muitas pārvaldei pēc sprieduma *Brosmann* pasludināšanas nebija jāveic korekcijas, lai atmaksātu *Wortmann* antidempinga maksājumus, kurus tā bija samaksājusi, izpildot šo regulu. Tā nebija rīkojusies līdzīgi saistībā ar attiecīgajiem procentiem par šo nepamatoto maksājumu tikai tā apstākļa dēļ, ka tas, pēc šīs administrācijas domām, esot noteikts Muitas kodeksa 241. pantā. Taču uzsveru, ka Vācijas muitas iestādes pareizi, kaut arī daļēji, bija izsecinājušas sekas⁴², kas izrietēja no Regulas Nr. 1472/2006 spēkā neesamības atzīšanas, veicot *Wortmann* prasīto atmaksu.

64. LESD 266. pants šajā pašā kontekstā ir derīga normatīva pamatnostādne valstu administrāciju (un dalībvalstu tiesu) darbībai, kad nepamatoti samaksātās summas izriet no Savienības pašu resursu iekasēšanas. Daudzi no izskatītajiem spriedumiem (*Littlewoods Retail* u.c. un *Zuckerfabrik Jülich* u.c.)⁴³ attiecās tieši uz dažiem no šiem resursiem (PVN un maksājumi par cukuru).

65. Pašu resursu (kas ietver antidempinga maksājumus)⁴⁴ pārvaldība tiek veikta saskaņā ar shēmu, kurā dalībvalstu administrācijas ir atbildīgas par to aprēķināšanu un iekasēšanu, veicot ieņēmumu sadalījumu kopā ar Savienību. Tādējādi valsts darbojas kā Eiropas Savienības iestāžu instruments. Šis apstāklis ietver valsts iestāžu īpašu saikni ar spriedumu, ar kuru ir atcelta antidempinga regula, un nostiprina prasību, ka tiesai ir jāņem vērā Tiesas judikatūra šajā jomā, kā arī LESD 266. pantā paredzētie izpildes kritēriji.

66. Īpašais antidempinga maksājuma piemērošanas akts, kuru ir pieņēmušas valsts iestādes, ir tikai un vienīgi Regulas Nr. 1472/2006 īstenošanas akts: kad šī regula ir atcelta kā juridiskais pamats, muitas iestādei ir jāveic “nepieciešamie pasākumi”, lai atstātu bez iedarbības no tā izrietošo maksājumu un visas tā sekas. Šīs sekas ietver gan nepamatoti samaksātā antidempinga maksājumu atmaksu, gan procentu samaksu no maksājumu veikšanas brīža. Tikai tādējādi tiek atjaunota situācija, kurai būtu bijis jāizveidojas, ja nebūtu veikti tās regulas izpildes pasākumi, un kura vēlāk tika atcelta. Tā kā šī atjaunošana notika pēc ilga laikposma, kurā *Wortmann* nevarēja izmantot nepamatoti samaksātās summas, ar procentu maksājumiem tiek atlīdzināta šīs summas daļas nepieejamība.

42 — 2006. gada 1. jūnija spriedumā *P&O European Ferries (Vizcaya)* un *Diputación Foral de Vizcaya*/Komisija (C-442/03 P un C-471/03 P, EU:C:2006:356) Tiesa ir uzskatījusi, ka Komisijas lēmumu atceļošs spriedums “ar atpakaļejošu spēku attiecībā uz visām personām tika atcelts. Šādam spriedumam, ar kuru tiek atcelts tiesību akts, tādējādi ir *erga omnes* iedarbība, kas tam piešķir *res judicata* spēku ar absolūtu iedarbību”. Lai arī izskatāmās lietas apstākļi nav tādi paši kā šajā lietā, šis apgalvojums ir saderīgs ar LESD 264. pantu.

43 — Spriedumi, 2012. gada 19. jūlijs, *Littlewoods Retail* u.c. (C-591/10, EU:C:2012:478), un 2012. gada 27. septembris, *Zuckerfabrik Jülich* u.c. (C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2012:591).

44 — Eiropas Savienības 2016. finanšu gada vispārējā budžeta (OV 2016, L 48, 1. lpp.) sadaļā “Pašu resursi” (36. lpp.) ir iekļauta 12. nodaļa “Muitas nodokļi un citas nodevas, kas minētas Lēmuma 2007/436/EK, Euratom 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā”, kas kopā ar kopējā muitas tarifa nodokļiem ietver “citus nodokļus, kurus ir izveidojušas Eiropas Savienības iestādes attiecībā uz tirdzniecību ar trešām valstīm”.

67. Visbeidzot, tā kā Regula Nr. 1472/2006 nav spēkā, rodas pienākums atmaksāt *Wortmann* gan samaksātos antidempinga maksājumus, gan šai summai uzrēķināt procentus. Tikai tādējādi tiek pilnībā novērstas Vācijas iestāžu noteikto muitas maksājumu radītās sekas, novēršot jebkādu *ex tunc* iedarbību. Tāds bija Tiesas nolēmums lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Zuckerfabrik Jülich* u.c.⁴⁵, ar ko izskatāmajai lietai ir īpaša līdzība.

68. Turklāt saskaņā ar spriedumu *Zuckerfabrik Jülich* u.c.⁴⁶ šis “attiecīgo personu tiesības” izriet no iespējamā tiesību aizsardzības līdzekļa neesamības, lai dalībvalstis (kurām ir pienākums atmaksāt pamatsummu un samaksāt procentus) varētu pieprasīt Savienības iestādēm, kas bija pieņēmušas atcelto regulu, atmaksāt [samaksātās] summas⁴⁷. Saskaņā ar šo pamatnostādni es nesaprotu, kāpēc attiecīgajai personai, kuras īpašumam jau ir nodarīts pietiekams kaitējums, liekot samaksāt antidempinga maksājumu, kas vēlāk tika atcelts, atkal būtu jāceļ prasības, lūdzot, pirmkārt, lai valsts administrācija tieši atmaksā pamatsummu, un, otrkārt, atsaucoties uz LESD 340. pantu, prasot samaksāt procentus sakarā ar Savienības iestāžu ārpuslīgumisko atbildību, kā, šķiet, to ierosina Komisija.

69. Manuprāt, nav pārlicinošu argumentu, lai apgalvotu, ka procentu aprēķināšanas *dies a quo* ir jābūt sprieduma *Brosmann* pasludināšanas dienai vai visbeidzot dienai, kurā par tiem tiek celta prasība tiesā. Attiecībā uz šo pēdējo minēto apgalvojumu Tiesa spriedumā *Irimie*⁴⁸ ir nospriedusi, ka Savienības tiesības “ir pret tādu valsts tiesību sistēmu [...], kurā procenti, kas piešķirami, maksājot kompensāciju par nodokli, kurš iekasēts, pārkāpjot Savienības tiesības, ir ierobežoti ar tiem, kas maksājami no nākamās dienas pēc pieteikuma par šī nodokļa kompensāciju iesniegšanas”.

70. Šī apgalvojuma pamatā ir tas, ka, pieņemot pretēju noteikumu, nodokļa maksātājam tiktu liegta kompensācija, kas atbilst zaudējumam, ko radīja Savienības tiesībām neatbilstīga nodokļa samaksa, un “šis zaudējums ir atkarīgs tostarp no nepamatoti, pārkāpjot Savienības tiesības, samaksātās summas nepieejamības ilguma [...] laikposmā no attiecīgā nodokļa nepamatotās samaksāšanas dienas līdz tā atmaksas dienai”⁴⁹. Manuprāt, šie apsvērumi *mutatis mutandis* ir attiecināmi arī uz uzkrātajiem procentiem, kad ir runa par tādu muitas nodokļu atmaksu, kas iekasēti, piemērojot antidempinga regulu, kuras nesaderību ar Savienības tiesībām bija atzinusi Tiesa. Šajos gadījumos maksāšanas pienākums tieši izriet no Savienības tiesībām, proti, *ipso iure*, tādējādi tas nav saistīts ar īpašu prasību samaksāt ne tikai pamatparādu, bet arī procentus.

71. Līdzīgu iemeslu dēļ neuzskatu, ka šajā gadījumā procentu aprēķināšanas *dies a quo* ir jābūt sprieduma *Brosmann* pasludināšanas dienai (2012. gada 2. februāris). Ir acīmredzami, ka īpašajos apstākļos lietā Komisija/*IKP International*⁵⁰ Tiesa ir noteikusi, ka piespriet maksāt nokavējuma procentus ir “sprieduma, ar kuru atceļ tiesību aktu, izpildes pasākums LESD 266. panta pirmās daļas

45 — Spriedums, 2012. gada 27. septembris, *Zuckerfabrik Jülich* u.c. (C-113/10, C-147/10 un C-234/10, EU:C:2012:591).

46 — Minētā sprieduma rezolutīvās daļas 3. punkta beigās ir noteikts, ka “valsts tiesa nevar savas rīcības brīvības ietvaros atteikties piešķirt procentu maksājumu par summām, ko dalībvalstis ir saņēmusi atbilstoši spēkā neesošai regulai, pamatojoties uz to, ka šī dalībvalsts nevar pieprasīt atbilstošu procentu samaksu par Eiropas Savienības pašas resursiem”.

47 — Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav aplūkots jautājums, kuru savos apsvērumos ir minējusi Itālijas valdība un kurš ir par to, vai Vācijas iestādes var vērsties pret Eiropas iestādēm, lūdzot samaksāt summu, kas tām ir jāatmaksā personām, kuras bija samaksājušas par spēkā neesošu atzītā regulā paredzēto antidempinga maksājumu.

48 — Spriedums, 2013. gada 18. aprīlis (C-565/11, EU:C:2013:250).

49 — Turpat, 28. punkts.

50 — Spriedums, 2015. gada 12. februāris (C-336/13 P, EU:C:2015:83). Strīds bija radies saistībā ar Komisijas lēmumu atcelt zināmu *IKP* piešķirto atbalstu, kā rezultātā šī sabiedrība vairs nesaņēma noteiktas summas un tai bija pienākums atlīdzināt samaksātās summas un procentus. Tā kā lēmums tika atcelts, Komisija atmaksāja *IKP* samaksātās un atlīdzinātās summas un “kompensācijas procentus” par laikposmu pirms dienas, kurā tika pasludināts atceļošais spriedums.

izpratnē”⁵¹ un ka tie nebija kompensācijas procenti, “bet gan šī panta otrās daļas piemērošana, kurā ir ietverta atsauce uz LESD 340. pantu⁵² [..]”, ciktāl ar nokavējuma procentu samaksu ir paredzēts “atlīdzināt liegumu izmantot attiecīgos līdzekļus un stimulēt parādnieku pēc iespējas drīzāk izpildīt spriedumu, ar ko atceļ tiesību aktu”⁵³.

72. Spriedums Komisija/*IPK International* (2015. gada 12. februāris, C-336/13 P, EU:C:2015:83), manuprāt, ir jāinterpretē, ņemot vērā šī strīda īpašās iezīmes, un no tā nevar izsecināt nesaderību ar iepriekšējos punktos minēto Tiesas judikatūru⁵⁴. Tāpēc joprojām pastāv princips, ka saskaņā ar Savienības tiesībām maksājumi, kas ir nepamatoti samaksāti valsts iestādēm (šajā gadījumā muitas iestādēm), pamatojoties uz spēkā neesošu vai nepiemērojamu tiesību normu, tam, kurš veica to maksājumu, rada tiesības gan uz nepamatoti samaksāto summu, gan uz procentu atmaksu no minētā maksājuma veikšanas dienas.

73. Attiecībā uz pārējiem iebildumiem pret pienākumu samaksāt arī procentus par neiespējamību izmantot samaksāto summu, ir jāteic, ka nav pierādīta iespējamās nepamatotas iedzīvošanās esamība no tās personas puses, kas veica antidempinga maksājumus (*Wortmann*), jo tā bija attiecinājusi samaksāto summu uz trešajām personām. Turklāt šis apstāklis netika minēts attiecībā uz Vācijas muitas administrācijas pamatparādu, kuru tā atmaksāja *Wortmann*, neveicot grozījumus attiecībā uz samaksāto summu. Vēl jo mazāk varētu iebilst pret šo iebildumu, lai noraidītu procentu maksājumu, kuru samaksa beigu beigās izriet no neiespējamības maksātājam izmantot samaksātās naudas summas laikā, kad objektīvi tās nepamatoti bija aizturējusi administrācija.

V – Secinājumi

74. Saskaņā ar izklāstītajiem apsvērumiem ierosinu Tiesai uz *Finanzgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Finanšu tiesa, Vācija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Muitas iestādēm ir pienākums atmaksāt ne tikai summas, kuras importētājs ir nepamatoti samaksājis kā antidempinga maksājumus, kas noteikti regulā, kuru Tiesa ir atzinusi par spēkā neesošu, bet arī procentus par šīm summām no šo maksājumu veikšanas dienas.

51 — Turpat, 30. punkts.

52 — Turpat, 37. punkts.

53 — Spriedums, 2015. gada 12. februāris, Komisija/*IPK International* (C-336/13 P, EU:C:2015:83), 30. punkts. 37. un 38. punktā Tiesa pamatoja, kāpēc šajā gadījumā maksājamos procentus tā uzskata nevis par kompensācijas procentiem, bet nokavējuma procentiem, un piebilda: “Ši procentu veida [kompensācijas procentu] mērķis ir kompensēt laiku, kas pagājis līdz zaudējumu apmēra novērtējumam tiesā, neatkarīgi no jebkāda kavējuma, kurā ir vainojams parādnieks.” Šis pamatojums kļūst skaidrāks, ja to papildina ar ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumu [lieta Komisija/*IPK International* (C-336/13 P, EU:C:2014:2170)] 92. punktu: “Saskaņā ar atcelšanas *ex tunc* iedarbību Komisijai bija pienākums samaksāt skaidri zināmu, noteiktu un tādu pamatparādu, kuram bija pienācis atmaksas termiņš un kuru veidoja summas, kas ir jāizmaksā vai jāatmaksā *IPK*. Tādējādi saistībā ar *IPK* prasījumu bija radušies nokavējuma procenti, kuri attiecībā uz izmaksājamo summu tika skaitīti sākot no *IPK* sūdzības iesniegšanas brīža un attiecībā uz atmaksājamo summu – no *IPK* veiktā maksājuma Komisijai brīža.”

54 — Skat. 46. un nākamos punktus.